

СТАН РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І.С. Віржанська, аспірант*

Житомирський національний агроєкологічний університет

Розглядаються основні проблеми та тенденції змін, що відбулися у зернопродуктовому підкомплексі Житомирської області.

Актуальність проблеми. Зернове господарство відіграє важливу роль у вирішенні продовольчої проблеми, особливо в період погіршення матеріального становища населення. Це є завданням зернопродуктового підкомплексу, який на регіональному рівні являє собою сукупність галузей продовольчого комплексу, об'єднаних у замкнутий цикл від виробництва зернової сировини до виходу та реалізації кінцевих продуктів споживання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку зернопродуктового підкомплексу займалися сучасні економісти: С.С. Бакай, В.І. Бойко, Н.Г. Лобас, П.Т. Саблук, С.В. Фоменко та ін.

Мета дослідження. Вивчення основних проблем та особливостей функціонування зернопродуктового підкомплексу.

Виклад основного матеріалу. Вирощування зернових культур в Житомирській області підпорядковано зональній спеціалізації. Кожна природна зона відрізняється комплексом агрокліматичних умов, що передбачають вирощування певних видів культур. Найбільш сприятливими для вирощування зернових культур є Андрушівський, Бердичівський, Брусилівський, Любарський, Нов.-Волинський, Попільнянський, Ружинський, Чуднівський райони. Найбільшу частку у формуванні пропозиції зерна останні три роки займають сільськогосподарські підприємства 589,8 тис. т (73,1%), тоді як господарства населення займають 149,2 тис. т (20,2%) і лише 6,7% – фермерські господарства (рис.).

Рис. Структура виробництва зернових за категоріями господарств Житомирської області

* Науковий керівник – Г.В. Осовська, к. е. н., професор

За 2008 р., порівняно із 2006 р., обсяги виробництва зернових культур зросли на 51,9%, у фермерських господарствах – на 75,3%, господарствах населення – на 15,4%. Фактичний аналіз показав, що в загальному середня врожайність зросла на 8,45 ц /га, в тому числі: за рахунок зміни врожайності окремих культур – на 2,96 ц /га, за рахунок зміни структури посівних площ – на 5,49 ц /га.

В останні роки зниження кількісних і якісних показників розвитку виробництва окремих зернових культур в Житомирській області обумовлено перш за все причинами, які не залежать від сільськогосподарських підприємств і є спільними для всієї України. Серед них такі: дефіцит оборотних засобів для придбання необхідних виробничих ресурсів (паливно-мастильних матеріалів, засобів захисту, добрив та ін.), ставлення фінансово-кредитної системи до сільськогосподарських підприємств, диспаритет цін.

Рівень спеціалізації й розподілу праці в народному господарстві обумовлюють необхідність розглядати розвиток зернового господарства в сукупності з галузями промисловості, що забезпечують його матеріально-технічний стан, і особливо з переробними, що доводять зерносировину до виду, придатного до споживання. Надходження зерна на переробні підприємства Житомирської області теж зазнало певних змін протягом останніх років. У 2008 р., порівняно із 2006 р., знизилась частка надходжень зерна на переробні підприємства області від сільськогосподарських підприємств відповідно (на 6,0%), що вплинуло на переробку та подальше виробництво і реалізацію продукції галузі, оскільки сільськогосподарські підприємства займають найбільшу частку посівних площ під зерновими культурами (73,1%) і залишаються головними виробниками зернових культур в області. Так, обсяги виробництва борошна зменшились на 15,4%, хлібобулочних виробів – на 14,3%. За розрахунками річна потреба борошна по Житомирській області становить 105,5 тис. т, круп та макаронних виробів – 21,6 тис.т, зерна – 158 тис. т. Підприємства Житомирської області повністю забезпечують потребу області в зерні, але не в змозі забезпечити область відповідною продукцією, що є однією із важливих проблем зернопродуктового підкомплексу.

Висновки. Для підвищення виробництва та економічної ефективності зернової продукції доцільною є орієнтація аграрних підприємств на високу якість зерна, раціональне використання виробничого потенціалу та зниження виробничих витрат.

Список використаних джерел

1. Фоменко С.В. Організаційно-технологічні основи ефективного зерновиробництва // Вісник Львівського державного аграрного університету: Економіка АПК. – 2001. – № 8. – С. 517-521.

2. Лещик І.Б. Ефективність розвитку зернопродуктового підкомплексу у ринковому середовищі Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції 26-27 березня 2004 р. – Тернопіль: ТАНГ, 2004. – С. 74-77.

3. Статистичний щорічник Житомирської області за 2008 рік // За редакцією Л.О. Рижової.